

kvišku iti, ker Galicija, Rusija, Nemčija, Francoska, Angleška niso pridelale toliko zrnja, kakor druga leta. Pšenica velja na Dunaji 4 fl. 90, v Budapešti 5 fl., v Varaždinu 4 fl., v Zagrebu 4 fl. 25 kr., v Ljubljani 5 fl., v Celovcu 5 fl., v Gradcu 5 fl. 87 kr., v Mariboru 4 fl. 90 kr., v Ptujju 4 fl. 90 kr., v Celju — v Mahrenbergu 6 fl., v Slov. Gradcu 5 fl. 50 kr., v Vozenci 5 fl. 50 kr., in v Velenju 6 fl. 20 kr.

Sejmovi 20. sept. v Brašlovcah, pri sv. Trojici v Slov. goricah, pri sv. Jurju pri Celji. — 21. sept. v Fraunheimu, v Ormužu, na Laškem, v Podsredi, v Lučanah. — 24. v Dobovi, v Ernavžu, v Remšniku, v Slov. Bistrici, pri sv. Martinu pri Slov. Gradcu.

Dopisi.

Od sv. Lovrenca pod Prežinom. (Čast učitelju). Znana je žalostna resnica, da sedanje šolske naredbe narodnost in slovenščino v ljudski šoli tlačijo. Mnogo je učiteljev, kateri so v strahu za svoja plačila postali orodje proti — narodnih naredeb in izdajalci svoje narodnosti. — NB. Nobenega učitelja osebno nečemo žaliti; da je to resnica, zamoremo zgledov navesti. To podolženje velja tistim, koje zadeva. Opozorujemo in prosimo, da se stvar loči od osebe.

Sliši se po ljudskih šolah razlaganje imen v slovenščini, da človeku slabo prihaja. So pa tudi učitelji, narodnjaki, ki so svojemu poklicu zvesti, in se ne bojijo kakega zakotnega pisarja, ki že zarenči, ako čuje pravilno slovensko govoriti. Taki hrabri, narodni učitelj je g. Boštjan Kregar, pri sv. Lovrencu pod Prežinom. Ta srenja si šolo še le stavi, in se je podučevanje začelo v začetku februarja v tamošnji cerkveni hiši.

Dne 7. sept. je pokazal g. Kregar, kaj zamore učnik pri učencih doseči, ako njim ne ubija z nemškimi besedami zapopadka raznih v podučenje segajočih stvari, ampak jim jih razlaga v lepi, otroku razumljivi slovenščini, v jeziku, ki ga otrok od svoje matere čuje. Lepo, nježno, pravilno in gladko so učenci izgovarjali tudi tehnična imena, ki jih gotovo ne bodo pozabili. —

Zraven vrlega učnika, je pa g. Boštjan tudi dober odgojitelj. Ne gleda le na uk svojih šolarjev, ampak tudi na njih lepo zadržanje. Slava mu! Škoda, da nas tako hitro zapusti, — poklican je namreč za učitelja v celjski okolici. Dal Bog, da bi zamogel „Slov. Gosp.“ o več takih učiteljih poročati!

Iz Makol. Žalostna je bila angeljska nedelja za Makolčane. Kajti obče spoštovani g. M. Rakoša, tukajšni dosedanji kaplan, so od nas slovo vzeli. Zgubili so farmani dobrega dušnega pastirja, učenci pa milega in ljubeznivega učnika. Učencem ostanejo nepozabljivi.

1. sept. so nas milostljivi knezoškof obiskali, ponovljene altarje blagoslovili in otrokom sv. firme delili. Bog nam je na ta dan podaril prijazno vreme, čeravno je prejšnje dni deževalo. — Cerkev je zdaj v svetlem kinču, kot najlepša nevesta. Zlatarju g. Brtu iz Kostrivnice gre vsa hvala, da je svojo nalogo za majhen denar tako izvrstno dovršil. Priporoča se vsem cerkvenim predstojništvom, ki svoje cerkve ponavljati mislijo. *)

Iz Žusema. Z radostjo pozdravljamo prihod duhovnega naslednika na našo faro. Došli so namreč v veselje cele fare č. g. Miha Rakoše, poprej kaplan v Makolah. Iz srea jim čestitamo ter izrazujemo svojo udanost. Bog jih blagodari in daj srčnosti, da bi zamogli z dobrim vspehom neutrujeno mnogo let za naš dušni blagor, vero in domovino delati. Prejšnemu g. župniku se pa zahvaljujemo za 3letni trud in skrb.

Iz celjske okolice. (Krojač komisar pri šolskih izpitih.) Po novih šolskih postavah ni zapovedano ljudske šole s očitnimi poskušnjami končati. Zamore pa krajni š. svet učitelju očitno skušnjo zapovedati in ta sklep ali zapoved okrajnemu š. svetu naznaniti. Ta pa zamore zopet v svoji mogočnosti sklep kr. š. sveta potrditi ali pa ovreči, kakor se mu poljubi; kajti nikjer ne vlada tolika zmešnjava ali anarhija, kakor pri liberalnih šolskih postavah. Te svoje pravice se poslužuje okr. š. svet celjski v preobilni meri. Njegovo načelo je, vse ovreči, karkoli sklene kr. š. svet, posebno ako je naroden, — kakor se je to pokazalo pri imenovanju učiteljev za celjsko okolico. —

Kder se ima šola končati z očitno poskušnjo, pošle okr. š. svet svojega komisarja, ki je njegov ud. Toda v tej volitvi je res — ne vem — ali šaljiv ali pa resen — celjski okr. š. svet v ta posel izvolil nekega — menda — odsluženega krojača, ki zastopi toliko od šolstva, kakor zaje o bobnu. Njegovo obnašanje je tako revno, da bi se kamenu usmilil. Da pa šolski komisar, ki slovenski ne zna, vendar slovenske ljudske šole nadzoruje, — da žnidar Wambrechtsamer, — pokaže, da ima „korajžo“, po navadi izpit sklene s slovenskim govorom blizo tako-le: „zdaj pa jaz naprej lžezala, ki je bol vun cajhnala“ — in prebira odlične šolarje tako, da se vsi na glas smejijo. —

Žalostne prikazni vidimo tudi pri takih priložnostih, ki učiteljem ne delajo časti. Toda o tem je težko pisati. Nemškuterija vlada po naših šolah. Pa učitelji nečejo biti nemškutarji. Če pa slovenščino gojijo, zamerijo se pri svojih predpostavljanih. Zatoraj bi radi za narodnjake veljali, pa svojim predstojnikom se ne zamerili, kar pa ni mogoče; od tod polovičnost. Polovičnost pa ni nikder dobrege sadu rodila. Uboga ljudska šola, kaj je liberalizem iz tebe storil!

*) Hvala g. dopisniku. Prosimo večkrat kaj!
Uredn.

Iz Babinec. (Ljutomersko konjarstvo). Dne 8. sept. bilo je na Cvenskem pašniku odlikovalno drkanje s kobilami z enoj vpregoj (Stuttentrabwettfahren), a sledeči den v Ljutomeru premiranje konjev.

Kar se tiče konjereje v našem kraju, napreduje čedalje bolj. Neki poznavalec slovenskih krajev je rekel: „Kolikor sem se sam prepričal, moram reči, da konjarstvo ni nikjer na Slovenskem tako dobro, kakor je ljutomersko! Mogoče, vsaj se za to stori, kalikor se zamore. Odkar je namreč kmet slobodnejše začel gibati se v gospodarstvu, dobil je večje veselje do vsakega dela; tako tudi do živinoreje. Od leta do leta nje vsaki več in lepše redi. Trudi se osnažiti travnike grmovja in trnja, katero mu poprej ni bilo veliko na potu; gnoji je, da več lepše in boljše krme dobi. Ker imamo malo travnikov, zato moramo sejati več detelje, ktera je kot seno za ovsom najboljša konjska polaga; pa zakaj nebi, vsaj nam konjarstvo največji dobiček vrže! Pred 6 tedni prodal je nek kmet žrebca za 750 gld. Leta 1872. je nekdo ponujal drugemu kmetu 900 gld. za žrebico, pa nje ni dal, ker jo je hranil za bečko razstavo. Navadna cena pa je lepim konjem 300—500 gld.

Da pa še se konjarstvo zboljša, za to se skrbi. Ni še dolgo, da je bilo konjsko premiranje za naš kraj v Radgoni, če se ne motim, vsako četrto leto. Ker pa se je vsikdar največ konjev prigralo iz ljutomerskega okraja, opustili so prvejši način in poskusili v Ljutomeru, kjer je zdaj vsako leto. To zopet daja večje veselje gospodarjem. Veliko število konjev pozlahtnjeno je z angležkim plemenom. Žrebčarnice so za ljutomerski okraj v naši občini (navadno po 8 žrebcev), v Volčjivesi (po 4) in v Bolečicah (po 6). Za žrebeta so prav pripravne drkalnice. To je pri nas živa potreba, ker konji ne hodijo na pašo, kakor v jesen. Toraj med letom nimajo veliko prilike za razdrkavanje. V Babincih in v sosednih Šalincih so take priprave. V poletnih vročih dnevih poklada se konjem v „huti“ navadno poleg škednja, kjer so napravljene jasli. To zavoljo tega, da se živina obvaruje velike hlevne sparine; zvečer, ako so noči mrzle, spravijo se zopet v konjak.

V obče kaže se za konje posebna skrb, da bi se čem lepši izredili. O tem smo se tudi zadnjič imeli priliko prepričati; eno živinče bilo je lepše od drugega. Vsako leto je največ odlikovane živine Babinskih kmetov; tako se je tudi letos dobilo više 150 gld. v zlatu in srebru.

Čisto nasprotno pa je z govedarstvom. Goveja živina dobiva po letu večjidel kisló krmo, po zimi pa slamo; kar je boljšega, porabi se za konje. Lepše govede imajo največ oni gospodarji, kateri nimajo konjev. Tudi od deželne strani se pri nas za to malo stori.

K sklepu še nekaj. Na Cvenu bilo je nekaj več zastav. Vibrale ste dve slovenski, štajarska,

cesarska, magjarska in velika črno-rudeča-zolta. Druge zastave so postavili že v tork; črno-rudečo-zolto pa še le v sredo, malo pred dirko!

Josip Karba.

Iz Radgone. (Ogenj — „Prijatelj“ nov list za prekmurske Slovence). Zopet imam neveselo priliko poročati o velikem ognju, koji je v petek 3. sept. večer okoli 9 ure v Satahovcih na Ogerskem buknoj, in mursko dolino do pol noči grozno razsvetljal. Šestim kmetovalcem bila so v 4 urah proč vsa poslopja, ves živež, vso kmetijsko orodje in večji del živine. Nevolja je velika, osiguren ni bil nijeden.

Ko se drugi dan po mutarskem brodu črez Muro na pogorišče podam, pridem brez posebne nevarnosti črez prvo tačas blizo 3 čevlje globoko strugo med mutarskimi travniki. Za nekoliko 100 korakov dalje mora še se črez drugo že na Ogerskem zemljišču. Konj je kmalu do trebuh v vodi, obrnóti v bistrini ni mogoče in vozek, tako zvani „vagrli“ se zajemlje. Ali hvala Bogu srečno pridem prek, in čudom se čudim, kako se nisem iz vozeka prekopicol in v blatni vodi skopal. Zdaj pa le hajd naravnoč k staremu prijatelju Marku, župniku Tišinskemu, da se po prestanem strahu malo nasmejemo. Hvala Ti mili blagi Marko za preljubeznivo sprejetje! Rečem Ti, da sem redko kedaj tako živo občutil resnične besede pesmice, koje sva si pred mnogimi leti kaj rada zakročila: „Nikaj nega lepšega, — Niti veselejšega, — Nego s prijatelji, — Šteri so veseli, — Vktip živeti.“

Pri tej priliki zazvedel sem, da 15. t. m. izide prvo število „Prijatelj-a“, to je mesečnih novin, koje bo gosp. Avgustič Imre izdaval v Budapešti, v prekmurski slovenščini z madjarskim pravopisom!! Na čelu vabila na naročbo stoji tole: „Gorizazvanyé na prěplácsó po iméni „Prijatelj“ vszákí mészec edenkrat vodáne znanoszt razserjtí-vájóése szlovenszke novine.“ *Z. S. K.*

Iz Cvena pri Ljutomeru. (Nemška zastava.) Odbor konjerejskega društva v Ljutomeru napravil je 8. t. m. pri nas odlikovalno dirko ali dirjanje v trop s kobilami.

Te dirke udeleževalo se je okoli 30 voznikov, izmed katerih je bilo 8 najbolj brzih z darovi po 30, 25, 20 gld. itd. v srebru obdarovanih. Naši kmetje so toraj zopet nekaj krajcarjev za izvrstno rejo svojih lepih kobilic dobili. Za to so oni gotovo hvaležni osnovateljem teh dirk. Tudi mi Cvenarji jim nismo nehvaležni za mični prizor te dirke. A druga je, kar nas je žalilo in skoraj bi mir motilo, ako nebi nekteri ljutomerski narodnjaki še ob pravem času za mir posredovali. — To je nemška zastava, katero ste nam, akoravno smo protestirali, vsilili. — Ti gospodje so bili tako predrzni, da so na najodličnejše mesto zasadili veliko nemško zastavo! Ti prekleta nesramnost ljutomerskih velikonemških bahačev! Poslali smo bili to zastavo že enkrat nazaj v Ljutomer, a ona 2 nemška Štajerja sta jo baje nazaj

poslala. — Ne vem, kaj je mislil naš župan, da je to zastavo dovolil, tudi ne vem, kakošen Avstrijan da je glavar Premerstein, ki je z nekako mirno (?) vestjo to nemško demonstracijo gledal! Danes rečem samo to, da naj Ljutomerčani ne delajo več nam Cvenarjem, ki smo sami Slovenci in zvesti Avstrijanci take provokacije, in to še pod zaštitom okrajnega glavarja!! Mnogo društvenikov namerjava vsled žaljivega postopanja odborovega — iz društva stopiti.

Po dokončani dirki smo se nadjali, kakor je povsod navada, kakošnega govora, toda nijeden izmed obilih učevih gospodov ni znal ust odpreti. — Pa vsaj je bilo boljše. Slovenski nečejo govoriti oni, nemški pa jih mi razumevati ne moremo in poslušati tudi nečemo na slovenski zemlji. —

9. t. m. v četrtek pa je bilo v Ljutomeru premiranje konj. — Precej kobil je bilo obdaranih. K sklepu je govoril deželni živinozdravnik Dr. Klingan podučljiv govor. A kaj zopet pomaga, govoril je samo nemški, kar je za našega kmeta nerazumljivo. So pač res prečudni Nemci in nemškutarji še vedno tako zabiti, da ne morejo ali pa nečejo sprevideti, da le prazno slamo mlatijo, kedar našim kmetom v „švabščini“ govoré. Pojdite te enkrat s tem ostudnim počenjanjem rakom žvižgat.

Od sv. Vida pri Ponkvi. V soboto 11. t. m. smo imeli v št. Vidu veseli dan; komaj se je začelo daniti, je strel prebivalcem že naznanil, da se bo obhajalšolski praznik. Otroci praznično oblečeni so se v šolski izbi zbrali in čakali prihoda č. g. dekana Šmarskega. Podali so se potem vsi šolarji v cerkev k sv. meši, po katerej je bila skušnja iz krščanskega nauka v cerkvi, ki je celo uro trpela, potem so se vsi podali v šolo, kjer je bila skušnja iz drugih predmetov. Med tem so pa v bližini tukejšnjega občno spoštovanega trgovca Frančeta Šmigovca imeli veliko opraviti, da bi mladi po dokončanem šolskem letu veselico napravili. G. Šmigovec ni gledal na velike stroške, ne na trud in zoprnosti, ampak je storil, kar je bilo mogoče. Slava tedaj vrlému narodnjaku in prijatelju mladine. Z belomodro rudečo zastavo in godbo so se vsi šolarji po dokončani skušnji k Šmigovcu podali, kjer je bilo vse že pripravljeno. Ko so lačne želodce potolažili, so se prilele različne igre na prostem. Veliko veselje je bilo pri otrocih in veliko smeha. Pa se niso veselili samo otroci, ampak tudi odraseni, posebno na stariši in otrokom ostane potem tak vesel dan nepozabljiv, in jih tudi bo spodbujal, da bodo rajše v šolo hodili in se pridneje učili. Do večera je veselica trpela. Hvala pa g. Šmigovcu, in vsem, ki so pripomogli.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Slovenci smo zgubili vrléga zagovornika. Č. g. Lovro Pintar, Brezniški župan na Kranjskem in bivši deželni in državni po-

slanec, je 10. sept. umrl. — Pri vojaških vajah v Graecu je bil po naključbi 1 oficir nastreljen, 1 podčastnik pa ustreljen. — Ministerstvo je ukazalo, da se morajo na železnicah vozovi za bolnike in ranjene vojake pripraviti; to ne kaže na dolg mir! — Po končanih vajah dobijo vojaki od 1. 1872. odpust, letošnji novinci pa bodo še le v oktobru pozvani. — Nadvojvoda Albreht je odšel na Prusko k velikim vojaškim vajam, h katerim ga je bil pruski cesar povabil. — Kupčijska zbornica v Leobnu se je izrekla za to, da se naj vse kupčijske pogodbe z vnanjimi državami na leto odpovejo, naj se uvede večja colnina na tuje blago in naj se Madjarom nič ne dovoli, ako bi zahtevali od nas več plačevanja, magari če zaprejo svoje meje. — V Lincu, potem v Tridentu na Tirolskem in v Škradinu v Dalmaciji bile so lepe in močno obiskovane razstave mnogovrstnih izdelkov. — Baron Ožegovič in dr. Mrazovič sta v ogerskem zboru nasvetovala, naj se cesar poprosi, da za uboge Kristijane na Turškem nekaj stori in da hrvatsko-slavonsko granico brž s Hrvatsko združi, Madjari se nad tem nasvetom močno hudejejo.

Vnanje države. Pruski cesar je majhno zbolel in pravijo, da iz njegovega pota na Laško ne bo nič. — Angleži pobirajo denarje za Kristijane na Turškem. — Francozi kažejo veliko požrtvovalnost. Več milijonov so že nadarovali za 3 nova katoliška vseučilišča. Ob enem so družbo osnovali, ki bo iz Jafe v Jeruzalem delala železnico. Lahki snujejo parobrodno zvezo Benetek z Aleksandrijo v Egiptu, kar bo našem Trstu na veliko škodo, posebno kedar bo železnica iz Nemške skozi predrto goro Gotthard dodelana. — Rusi so 30.000 ustajnikov v Aziji popolnem potolkli. Sedaj bo menda mir. Tem bolj pozorno bo tedaj lahko Rus na Turka gledal.

Jugoslavjanska vojska zoper Turka.

Srbi in Črnogorci bi že iz davna bili pripravljene hiteti ustašem v Hercegovini in Bosni na pomoč, udariti na Turka in osvoboditi Kristijane. Ali evropske velike vlade njim tega ne pripuščajo. To je tudi uzrok, zakaj da se srbska skupščina niti razgovarjati ni upala o prošnji, v kateri bosenski Kristijani prosijo za pomoč. Knez Milan je sicer v prestolnem govoru obečal vse storiti, kar bo mogoče, da boste Hercegovina in Bosna zopet mirni. Ali skupščina se kaže bojazljiva in se izgovarja, da vojna ni pripravljena, da stoji 40.000 mož Turkov na meji. . . . Drugi pa pravijo, da se Srbi le nalašč bojazljivi delajo, da Turke in vevlade prevarijo. Kajti ob enem se naglo in silno pripravljajo na boj; pošiljajo četo za četo čez mejo Kristijanom na pomoč. To je tem verjetneše, ker noveje vesti poročajo, da so bili Turki na večih krajih Bosnije tepeni in pobiti ali čez avstrijansko mejo zapodeni. Pri Kostanjevici so 3 voze mrtvih in 5 vozov ran-